

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

KLÓFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Háközi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Részletek nem adóznak vissza.

Hirdetések Árszabály szerint.

Limitáció.

Se a szó, se a fogalom nem ismerős már nálunk, pedig valamikor nagyon itthonos volt mindakettő. Közigazgatási esemény volt a limitáció, akár a skontró — csak okosabb volt nála valamivel.

Nevezetesen mikor összejöttek a nemes vármegyék rendjei, addig nem fogtak bele az időlopásba, míg meg nem szabták minden olyan holminak az árát, ami élethez szükséges. Megszabták a céhbeli mesteremberek munkáinak az árát; meg a liszt, a kenyér, a hus árát; megállapították, mi után mennyi hasznot szedhet a boltos; megszabták, mi bért követelhet a cseléd, mit a napszámos; s végezetül kimondották, hogy aki az így megállapított áron fölül zsarolja a közönséget: az imigy, meg amugy megbüntetődik.

Ez volt a régi világban a limitáció. Ma hatósági árszabásnak mondanánk, ha divatban volna még. Vagy ha divatba jött volna már.

Mert nincs ám azon semmi lehetetlen, hogy visszatér a limitációs világ. Az ötlet legalább fölvetődött már. Kőszegen indítványozták meg a közgyűlésen, hogy a hatóság szabja meg az élelmi cikkek maximális árát. Minden élelmi cikket, csakugy, mint a régi időkben, csakugy, természetesen a mai viszonyok szerint limitálva ki az árakat. Olyanformán, hogy se a vevő ne halljon éhen, se az eladónak ne kelljen koldulni menni.

A községi indítványt leszavazták. Leszavazták pedig többféle indokolással. Gyakorlatilag kivihetetlen: ez volt az általános felfogás. A községnek nincs joga ilyen határozathoz, amelyiknek érvényt se tud szerezni — mondták a törvénytudók. A szabad ipar és kereskedelem elve szent és sérthetetlen: ezt hangoztatja bizonyára minden liberális férfi.

Tisztelet mindezeknek az indokoknak, annál inkább, mert Magyarországon mindenütt ezekkel az indokokkal intéznek el hasonló indítványokat. A limitációs világ mégis megkezdődött már sok helyen. Avagy mi egyéb a hatósági mézárszék mai formájában is, mint a husarak hatósági szabályozása? Ha ez nem limitáció, akkor az eb se kutya.

S ezzel bebizonyosodott, hogy a közönség igenis segíthet magán, ha

akar, illetve a hatóság segíthet a közönségen, ha rendelkezik bizonyos mennyiségű jóakarattal és határozottsággal. Bebizonyosodott az is, hogy a dolog gyakorlatilag éppenséggel nem kivihetetlen. S a szabad ipar és kereskedelem elve? Szép az nagyon, a kakas rugja meg, a közgazdaságtanokban és a Magyar Kereskedő Könyvében: hanem az első azemély mégis csak „én” vagyok. S hogy én megmaradhassak, inkább érje valami kis kudarc az elvet. Annál inkább, mert azért a mézáros mesterek se fognak éhen halni, ha mi valamivel olcsóbban eszszük is a hust.

Hát eddig ment a dolog valahogy s mi ugy véljük, hogy menni fog ezután is. Menni nagyban, az egész vonalon. Végre is mért lennének a kiválasztottak éppen csak a mézáros mesterek? A kenyér is van olyan fontos élelmi cikk, mint a hus. A ruházkodás a mi éghajlatunk alatt épp oly elemi szükséglet, mint az enivaló. S ha kötelezővé teszszük az illető és méltányos mértéket az egyik félen, illő és méltányos, hogy egyformán tegyük kötelezővé az egész beszerzési vonalon.

S ha illő és méltányos, ha nem: a fogyasztó-közönségnek természetadta joga van arra, hogy védekezze. Hogy egy időre lemondott erről a jogáról, az nem jelenti azt, hogy a jövőben se élhet vele. Sőt fog vele élni hova-hamarabb.

Ha a száz év előtti divathoz való visszatérés forradalom: akkor forradalmi nézet. Ha mindnyájunk javának keresése reakció: akkor ez sötét reakcionáriusság. Azaz se egyik, se másik: logikus dolog, amire rákényszerít majd bennünket az élet.

A VIII. katolikus nagygyűlés.

Első nap.

— Saját tudósítónktól. —

Az Iparcsarnok óriási kupolatermében az eddigi nagygyűléseket számban magasan felülmúló lelkes tömeg előtt folyt le a VIII. katolikus nagygyűlés első nyilvános ülése. Gróf Majláth József lendületes beszéddel nyitja meg a nagygyűlést s keresztény eszmékben gazdag beszéde végén hitvallói bátorsággal tiltakozott Zsilinszky Mihálynak a katolikus egyház belülgéibe való illetéktelen beavatkozása ellen. A közönség harsogó éljenzéssel honorálta az eszmedus beszédet s főleg annak Zsilinszkyre vonatkozó részét.

Következett a nagygyűlés védnöki karának s elnökségének megválasztása. Ezt

gróf Zichy János indítványára közfelkiáltással a következőképen alakították meg: a nagygyűlés fővédnökei a Magas Püspöki kar; diszelnökei Apponyi Géza gróf, Barkóczy Sándor báró, Csekonics Endre gróf, Dessewffy Aurél gróf, Eszterházy Miklós herceg, Eszterházy Miklós Mórigróf, Erdődy Gyula gróf, Filepp Kálmán a főváros polgármestere, Forster Gyula báró, Gerliczy Ferenc báró, Hunyady József gróf, Majláth Géza, György József grófok, Pallavicini Ede őrgróf, Rakovszky István valóságos belső titkos tanácsos, Somsich Béla gróf, Zichy Nándor gróf, Zichy Aladár gróf, a nagygyűlés elnöke: Zichy János gróf, alelnökei a Országos Katolikus Szövetség rendezőségének alelnökei, igazgatói Szentiványi Károly, jegyzői Moldoványi Gyula dr. Friedreich István, Gerely József és Haller István. A szakosztályok elnökségébe a már előre jelzettek kerültek be. Ezután felolvastatták a pápához s őfelségéhez intézendő táviratok. Majd a betegeskedő hercegprimás helyett a szószékre lép dr. Várossy Gyula kalocsai érsek a nála szokott nyugodtsággal és méltósággal tolmácsolja a katolikus Magyarország hódolatát X. Pius ötven esztendősi jubileuma alkalmából. Csak ott hagyja el ez a nyugalma, mikor ügyes fordulattal rátér az ismert Zsilinszky ügyre s Majláth gróféhoz hasonló tónusban tiltakozik a kath. egyház belülgéibe való illetéktelen beavatkozás ellen. Tiltakozását ezerszeresen visszhangozta az Iparcsarnok hatalmas kupolája.

Diszülés s a jubileumi beszéd után a nagygyűlés közönsége — jó 40 000 ember nyolcas sorokban — zászlók alatt egyházi dalok éneklése közben az Andrássy uton át a lipótvárosi Szent-István bazilikához eucharisztikus körmenetre indult. Utközben két oldalt dult arccal sorfalat álltak a szociáldemokraták, kik ugyane napra s ugyanez utirányra kértek ellenkörmenetet, de az igazság szerető Boda betiltotta azt. Rendetlenkedni nem igen mertek, mert Boda azt is szigoruan megtiltotta, hogy valaki illetlenül közbe is szóljon. Mindazáltal történtek egyes apróbb rendtelenségek, amelyeket azonban a rendőrség gyors közbelépésével rögtön elnyomott. A „Népszava” által előre hirdetett ellentüntetés tehát csufos fiaskóval végződött.

Körmenet befejeztével a több mint 2000 főre tehető ker. szociális munkástömeg két részre oszolva részben a Ferenciek-terén lévő kath. Népszövetség helyiségébe részben meg a Molnár-utcai kath. kör fehértermébe vonult, hol a magyarországi keresztény szociális mozgalom legjobb szónokai nagy hatással ismertették a keresztény szociális mozgalom legéletbevágóbb kérdéseit. Különös hatást ért el Mélypataki Ignác, egri kispap, ki magyaros őszinteségével s talpraesett eszméivel és kiszólásaival valósággal lázba hozta hallgatóságát; e téren Huszár Károly sem maradt mögötte s tőle szokott népies beszédével általános tetszést aratott.

Ez volt a VIII. Kath. Nagygyűlés bevezetője. Az ily alkalommal még nem látott hatalmas tömeg s annak nagy lelkesedése miatt ez a nagygyűlés az egyik legsikerültebb nagygyűlése lesz a magyarországi katolikusoknak.

Figyelmeztetjük a m. t. közön-
séget, hogy a

világhírű

valódi Singer

varrógépek

csakis a cégünkkel ellátott,
saját fiókjainkban kaphatók minden
nagyobb városban.

Határozott gyári árak heti és
havi lefizetésre is. 531-5-3

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság
SZABADKA,
Huspiac, Deák-u. és Teréztér sarkán.

Tisztességes képviselők
és pénzeszedők felvételnek vidékre.

Teljesen tuskó és rothadt
mentes száraz

bükhasábtüzifát

178 koronáért

szállít utánvéttel 10,000 klgr.-ként
ab Waggon Szabadka.

Továbbá bármely állomásra a leg-
olcsóbb áron; tessék árjegyzést kérni.

Spitzer L. Ádám

tüzifanagykereskedő

Temesvár-Józsefváros, 524-20-3

Vaspálya-ut 18-ik szám.

Ajánljuk saját készítményű

sirköveinket

legolcsóbb gyári árban.

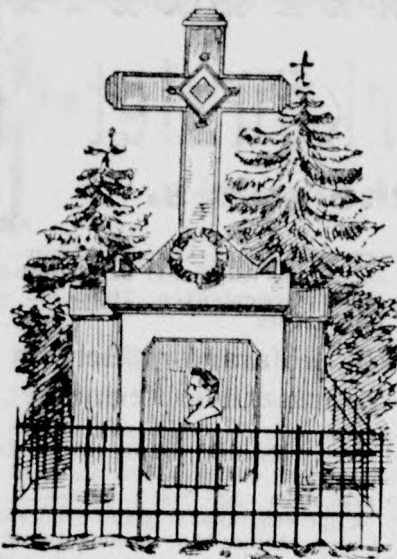
Elvállalunk mindennemű

**kőfaragó- és
gipszmunkát,**
betük kivésését és aranyozását.

KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS RAJZOK INGYEN.

Egyben felkérjük a n. é. közönséget,
hogy mielőtt bárhol sirkövet venne,
győződjék meg olcsó árainkról.

Tisztelettel

Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus

533-30-2

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-féle ház, huspiac.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgöncim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és diszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassod-
rony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltzatok,
tetők, templomboltzatok, padlózatok stb. elő-
állítására rendszeres szerinti.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-esatornázást, betonirozást, nedves
falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSÖVEK.

Kerám- és metlachilapok.

SZABADKÁN,
a vasuti indóházzal

:: szemben. ::

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádat, viztartók
és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6
szinben, márvány-, mozaik- és gránit-
lapokból.

KŐAGYAGCSÖVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész
nagyban és kicsinyben.

VAKOLATI KÖPÖR.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és fő-
tisztelendő papság becses tudására hozni,
hogy az őszi és téli idényre való fekete,
szintartó papi szöveteim megérkeztek s azo-
kat üzletemben nagy választékban raktáron
tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-
tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és
megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta
reverenda vagy ruha beküldése is; kívá-
natra azonban *saját költségemen* a helyszínére
személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, vala-
mint azok javítását is jutányos árban el-
vállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett
levő *Balog György-féle ház*, Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

papi és polgári szabó.

159-94

Kereskedők

részére szükséges
pénztári bárcák
100 lappal, szá-
mozva és fűzve
100 darab **16 kor.**

Jegyzékek

céglapokat nélkül
100 darabonként
30 fillérért kap-
::: hatók a :::

Szabadkai Nyomda-

és

Hirlapkiadó-vállalat

mint szövetkezetnél

IV., Rákóczi-utca 20.

A pécsi országos kiállításon legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia
orgona- és harmonium-gyár
PÉCS.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű légnymatu
(pneumatikai) **orgonáinkat** igen jutányos árak
mellett művészies kivitelben.

Raktáron kitűnő hangú **harmoniumok** minden nagy-
ságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket
olesón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Alapított 1867. évben. 245-87

Légnymatu és electro berendezések.

világába. Az ő elméjükkal gondolkozott és az ő szívével érzett, amikor ezt a tanulmányát készítette. A ő szemükkal vette észre azokat a sérelmeket, a melyek rájuk nézve veszedelmet jelentenek. Az értekezleten megjelentek dr. Mukits Simon és dr. Reisner Lajos ipartestületi ügyészek is, a kik ólék részt vettek a tárgyalásban. Az értekezlet egyhangulag magáévá tette Németh Simon észrevételeit és kibővítette Nánay Mihálynak több §-ra tett észrevételeivel. A szabadkai iparosoknak kritikai észrevételei a napokban megküldetnek a szegedi kereskedelmi és iparkamarának, hol f. hó 20. 21 és 22 én kerülési értekezleten fogják a többi észrevételekkel együtt tárgyalni. Ezen értekezleten a szabadkai ipartestület kiküldötték által fogja magát képviselteni.

— **Az adókvető bizottság tárgyalása.** A szabadkai adókvető bizottság szeptember 15-ikén a sörkereskedők és szabók;

Szeptember 16 dikán a szállítók, szapanosok, szijgyártók, szinigazgatók, szitakötők, szobrászok, szikvizgyárosok, szücsök, műszövkök, táncitanítók, tarhóárosok, temetkezési vállalatok, téglagyárosok adóját tárgyalja.

— **Egyházmegyei hírek.** Kanyó Tamás zombori káplán szakmári lelkésszé nevezetett ki. Tamás Ferenc eddigi szakmári adminisztrátort kápláni minőségben Adára, Bóde Józsefet Adáról Temerinbe. Kucka Pétert Nagybaracsáról Bajára, Lencsár Pétert Temerinből Nagybaracsára helyezte át az érseki hatóság. Kákonyi Ferenc fölépült betegségéből; Bácskertesre küldetettkáplánnak.

— **Espereskerületi megbizottak** Pótlólag jelentjük, hogy az Országos Katolikus Szövetség kerületi megbizottává a bajai kerület Schwerer Ferenc vaskuti plébánost, a topolyai kerület pedig Jagica István topolyai adminisztrátort választotta. A központi papság legközelebb fog gyűlést tartani, hogy a maga kebeléből is megbizottat válasszon.

— **Uj nagyközség megyénkben.** A belügyminiszter a Bácsbodrogvármegye területén levő „Szilágyi“ telepközségnek nagyközséggé alakulását rendelte el.

— **Bácsszentiván.** A Katolikus Iparos Kör és a Katholischer Leseverein alapszabályait jóváhagyta az érseki hatóság.

— **A zenede uj tanéve.** A városi zenede kulturális hivatása egyre nagyobb tért hódít, örvendetes jelül annak, hogy Szabadkán is végre érdeklődni kezdenek a művészetek iránt. Ezt bizonyítja a zenedénkbe beiratkozott növendékek nagy száma. Ennyi növendéke zenedénknek eddig nem csak hogy nem volt, de ennyire egyhamar gondolni sem mertünk. Az idén kerek 170-en iratkoztak be. Egető szükségé vált így az uj zenede helyisége is.

— **Missiók.** Az ősz folyamán három domonkosrendi atya szent missiót tart Nemesmiliticsen, Zomborban, Csonoplán, Bajmokon, Szondon, Vajszkán, és Hódságon. A jézustársasági atyák Dávodnak, Monostornak és Sajkáslaknak helyezték a missiót kilátásba.

— **Hivatalos órák a városházán.** A városházán a hivatalos órák rendjének ma kellett volna változnia. A viszonyok azonban úgy alakultak, hogy pénzügyi szempontból sokkal előnyösebb, ha a mostani beosztás továbbra is megmarad, s így ezentul is reggeli hét órától egy óráig tart a hivatal.

— **Vidéki hírlapirodalom.** A Zomborban 27 év óta megjelenő „Zombor és Vidéke“ c. politikai lap főszerkesztőségét Jankovics Lajos fővárosi hírlapíró vette át. Jankovics programjában a 67-es alapon álló alkotmányparti politikát vallja.

— **Bácskai kitüntetettek a budapesti kiállításon.** A budapesti dinnye és gyümölcs kiállításon szép Vezérle ősi barackokért ötvenkoronás pénzdíjat nyert Tumbász Ferenc szabadkai kereskedő és szőlőtulajdonos. Forster Géza (Ujvidék) áilami ezüstérmert összibarackok gyűjteményes kiállításáért. Szüszner Ferenc (Bácsföldvár) huszonöt koronás pénzdíjat Alexander-korai összibarackért.

— **Eljegyzés.** Angéli Jakab, kerényi tanító eljegyezte Sztolisics Jankát, Sztolisics Márton, zombori tanító lányát.

— **A közjegyzői kamara közgyűlése.** A szegedi közjegyzői kamara közgyűlésén megejtett tisztújítás a következő eredményei végződött: Elnök lett újból Mezei Zsigmond, titkár: Jedlicska Béla. Választmányi rendes tagok: Demkó Pál, Flatt Viktor, Jedlicska Béla és Kern Lajos, póttagok: Heinrich Gusztáv és Mattiasich Dezső. Fegyelmi bírósági rendes tagok: Jedlicska Béla és Kern Lajos, póttagok: Demkó Pál és Mattiasich Dezső. Számvizsgáló bizottság: Demkó Pál és Kern Lajos. A közgyűlés további során az ügyforgalomról számoltak be. Javaslatokkal ezuttal nem foglalkozott a közgyűlés.

— **Tűz az Ormon.** Zentáról írják, hogy pénteken délelőtt tíz óra felé nagy tűz ütött ki Keczei Mészáros Ignácnak Oromi szállásán, mislalt Keczei ügyei elintézésén benjárt a járásbírósnál. A tüzet vízhiányban oltani nem bírták s a tűz, mely valószínűleg még ma hajnalban is égett, elhamvasztott három kazal szalmát, egy kazal tőzeget és pelyvát, egy kazal hereszénát és egy aklot, a tűz oltására nem küldtek tűzoltóink segítségét.

— **Katonáink hazaérkezése.** A temesvármegyei hadgyakorlatok véget értek. Katonáink tegnap, vasárnap este érkeztek haza és ma már le is szereltek. Ugy mondják a hazatértek, hogy a nagy hőségől sokat kellett szenvedniök s különösen a szálas legények dőltek ki, míg a kisebb természetű hadfiak jobban bírták a fáradságot.

— **Megtámadott vasutas.** Gaz, éjszakai orvtámadásnak esett áldozatul Kiss Albert, vasuti, huszonegyéves kocsitolató. Az este Kiss sógorával a szőlőből hazajövet áthaladt a plébániai mögötti szűk utcában. Négy részeg suhanc jött velük szemben. Kiss és sógora gyanútlanul haladt el mellettük, mikor a négy közül egy gazember Kisst Minden ok nélkül bicskájával hátra szurta. A gazember az orvtámadás után elmenekült. A sebesültnek mentőink nyújtották az első segélyt.

— **A tüdővész pusztítása.** A belügyminiszter legújabb jelentése szerint f. évi június havában gümőkórban elhalt 6418 egyén. E számban B. Bodrog vármegye 207, Baja 12 Szabadka 39, Ujvidék 10, Zombor 13 halálessel szerepel.

Egész Délmagyarország legkedveltebb és arebőr-finomítója a LEHRER-féle

ERISÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársonyosimává és üdévé teszi. Nem zsiros s ennélfogva nappal is használható. Pörpörök, bőrrpedések és bőrkilítések ellen utóérhetetlen szer. Egy tégely ára 1 korona. 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484-74-30

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszerárában
KULA (Bácsmegeye).

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Nagy vasuti szerencsétlenség történt az éjszaka Budapesten. A Kassa-főlől jövő gyorsvonat beleszaladt a keleti pályaudvarból hibás váltóállítás folytán rossz sínparon kiinduló személyvonatba.

Két hallott, öt sebesült lett a bűnös vigyázatlanság áldozata.

A szerencsétlenség következtében a vonat nagy késéssel indultak. Így a Szabadkára reggel 4 órakor érkező vonat csak 7 órakor, a délelőtti gyorsvonat csak fél 12 órakor, a délutáni vonat csak fél háromkor érkezett meg.

Reggel a szerencsétlenségről Szabadkán sokkal rémesebb hírek voltak elterjedve. Nyolc halotról, 70-80 sebesültről beszéltek.

Egy demokrata vezér siralma.

(Petőfi után szabadon.)

Cserebogár, sárga cserebogár,
Nem kérdem én, mit loptunk össze már,
Azt se kérdem, hogy ki lopott többet,
Csak azt mond meg, — leszek-e én követ?

SPORT.

> **A szabadkai löversenyek.** A löverseny egyesület választmánya tegnap ülést tartott, melyen a szabadkai löversenyek határidejét október hó 4-dikére tűzték ki.

> **Löverseny Zomborban.** A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi október hó 10. és 11-én Zomborban löversenyt rendez.

A szentesített végrehajtási törvény rendelettel együtt füzve 1 korona 20 fillér.

Továbbá:

A követelések bejelentéséhez szükséges előírás szerinti nyomtatványok

kaphatók: HEUMANN MÓR könyvkereskedésében
SZABADKÁN, FÖTÉR.

KÖZGAZDASÁG.

** **Lódijazás.** A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 27-én Paripáson, a községi előjárókkal és a főkját képező községi gazdakörrel karöltve lódijazást rendez, a következő műsorral: 1. Vendégek fogadtatása reggel 8 óra 30 perckor a szépliget felől érkező vonatnál. A Zombor felől jövő vonat fogadtatása a 9 óra 45 perckor érkező vonatnál. 2. Délelőtt 10 órakor ünnepi szentmise a rom. katolikus templomban. 3. Délelőtt 11 órakor lódijazás, ennek befejeztével az odaitélt díjak kiosztása. 4. Délután 1 órakor társasbéd (egy teríték ára két korona.) 5. Délután fél négy órakor a távozó vendégek kísérése a pályaudvarra.

Ismerőseink körében terjesztük a „BÁCSKAI NAPLÓT.“

REGÉNY.

KLEOPATRA.

47

Hanem azért Kleopatra mégis fölényben volt, amit megtart mindig a szeretett és megérinthetetlen nő, ha csak szemernyi gyöngűdség lakozik is a szerető férfiuban. Gyémántok között ragyogó szépségét szemlélve mindig észbe jutott a nap, melyen regényes, üres lakosztályában látogatta őt meg, hogy felajánlja neki a kezét és eszének segítségét. Inkább a fejével, mint a szívével szerette Kleopatrá, ez igaz; de azért mégis szerette és bohóc alarca alatt sokszor hevesen dobogott a szíve, mikor Kleopatra mellette haladt el.

Most, egyes pillanatokban, majdnem gyűlölte, de még gyűlöletében is becsülnie kellett. Kamucin különben a nagy általánoságban elégedetlen volt az étellel és az embekekkel. Váratlanul az a hír kezdett keringeni róla, hogy iszik.

Mindig vig cimbora volt, s két üveg pezsgővel a fejében csak kacagtatóbb volt. A hírt tehát nem igen hitték el.

— Ha valaki oly jól bírja a bort, nem válik részegessé, a manóban is! Mondotta Saramirof.

Pedig Kamucint többször zavaros szemmel, elhanyagolt öltözékben látták.

Ez az utolsó jel sulyos az a kifogástalan külső volt talán az, ami őt sokszor

Eszrevételek az ipartörvény tervezetre.

Irta: Németh Simon, ipartestületi jegyző.

(Folytatás.)

A 661. §-ban a tisztviselők minősítéséről történik gondoskodás; de nélkülöz mindent a miből megtudható volna, hogy mi sors vár az évtizedek óta működésben lévő ipartestületek tisztviselőire, akik bár nem végeztek tudomány vagy műegyetemet, de ezen magasabb előképzettség nélkül is hasznos szolgálatot tettek a hazai iparnak és az iparosztálynak, akik az ipari szövvényes adminisztráció, valamint az ipari fejlesztés terén elévülhetetlen érdemeket szereztek. Ezeknek egzisztenciáját derékon vágná a törvény, ha szerzett jogaitól megfosztaná. Ez nem volna igazságos, sőt végeredményben nem csak erre az érdemes karra, hanem magára a testületi életre nézve is káros hatást gyakorolna, ha ilyen értékes elem tapasztalati és gyakorlati tudását nélkülözni kellene, miért is véleményünk szerint a törvényben ki kellene mondani, hogy azok a tisztviselők, kik hivatásuk magaslatán állanak és szorgalmukkal, hűségükkel rá szolgáltak az iparos osztály becsülésére állásukban továbbra is meghagyassanak természetesen azzal a kikötéssel, hogy az előírandó szakvizsgát ők is tartoznak sikerrel letenni.

A 662. §-ban kimondandó volna, hogy a fegyelmi bizottságnak tagjai nem lehetnek azok, akik bármilyen tisztségre lettek megválasztva, nehogy terhelt vagy vádló lehessen egy és ugyanazon személy. Ugyazintén az is kimondandó volna, hogy a terheltnek jogában áll az ügyvédi képviselőtől gondoskodni. Az ügyvéd részt vehet a fegyelmi bizottság vizsgálatában és betekintést nyerhet a felét illető összes ügyiratokba; ügyfelétől nyert meghatalmazás alapján az ítélet hozatala előtti tárgyaláson a védelmet írásban vagy élőszóval előadhatja.

A 668. §. ötödik bekezdése sérti az önkormányzati jog alapelvét és veszedelmet rejt magában az a tulságos beavatkozási jog, hogy a felügyeletre hivatott hatóság bármikor összehívhatja az ipartestületi önkormányzati szervet és az ülést maga vagy megbízottja útján vezetheti. Ezt a bekezdést akként véljük módosítani, hogy azok az esetek, a midőn ezt a jogát érvényesítheti — részletezve legyenek; mert másként el sem képzelhető üdvös önkormányzati tevékenység, ha a testületi szervek folyton ki vannak téve annak a veszedelemnek, hogy a hatóság beavatkozása kiüti kezükből a tollat — bármilyen csekély vélt hiba miatt. A hatodik bekezdésben szintén világosan kiüntetendő volna, hogy mit vél a törvény a testület érdekeit veszélyeztető dolognak, nehogy balvélemény vagy intrika folytán kerüljön a testület olyan helyzetbe, hogy szerveit a hatóság feloszlassa. Ezen változtatás alá kelle vonni a következő

669. §-ust is, mert különben nem volna meg a kellő garancia arra nézve, hogy a tagok és szervek nem lesznek-e kitéve ok nélküli üldöztetéseknek és birságolásoknak.

A 681. §. törlesztést kívánjuk. Az ipari és kereskedelmi egyesületek felállításának gondolatát nam tartjuk a legszerencsésebbnek, már csak azért sem, mivel ez újabb terhet jelent az iparosokra. Ha számításba vesszük azokat az új terheket, a miket ez a tervezet az iparosokra rá rakni óhajt, akkor önkénytelenül is az a gondolat támad bennünk, valjon egyáltalán el lehet-e mindazokat viselnünk és arányban fog-e majd állani azzal a kevés jóval a mit az új törvényvénytől várhatunk? Hiszen a kisiparnak ma is egyik legnagyobb nyüge a sok közvetlen és közvetett adó, ha azokhoz még hozzávesszük az új adó reformjavaslatból származó terheket, a végrehajtási novellából folyó veszteségeket, akkor igazán erős kétely támad bennünk arra nézve, valjon az ipartestületi tagdíjak, szakosztály-járulékok, betegpénztári illetékek mellett hogyan jut még pénze az iparosságnak arra is, hogy olyan ipari egyesületeket alakítson, a melyeknek sikeres mű-

ködéséhez semmi reménye nincs, sőt a melynek elhibázott tevékenységéből ránézve kiszámíthatatlan károk keletkezhetnek. Az ilyen egyesületeknek a felállítását a leghatározottabban ellenezük és javaslatba hozzuk, hogy az ilyen egyesületekkel elérni óhajtott békés célok és feladatok ruháztassanak az ipartestületekre, mert különben attól tartunk, hogy az összes új szerveknek működése éppen az ellenkező irányban fog fejlődni, mint a milyen irányt óhajtanak vele követni. Annak mi sem áll utjában, hogy a testületek önkormányzati szervei ne tudják betölteni a gazdasági kérdéseket illető feladatukat; de ha szétforgácsoljuk az erőket, az egész vonalon hiányozni fog az életképesség és nem szűnnek meg a tulkapások. A munkások részére is inkább megfelelőbbnek tartanánk az ipartestületi szervezetnek megfelelő intézmény létesítést olyan alkotmánybiztosítékok mellett, a melyek alkalmasak volnának egy a munkaszabadság biztosítására, mint a hazafiatlan nemzetközi politika terjesztésének megakadályozására. Ilyen intézményekkel jobban biztosítható volna a munkások jogának is a megvédése és nagyobb volna a garancia a munkaadókra nézve, hogy a munkások az ő egyesületük révén nem játszhatnak ki őket. Így azonban sokféle alkalmuk lehet arra, hogy az iparosok érdekeit aláaknázzák.

Folyt. köv.

A kath. nagygyűlés alkalmából.

*Már vége van a szavak korszakának. —
Egy új kornak virult fel reggele,
Midőn a kéz nekifog a tetteknek...
és hogy tesszünk, — ez új idők jele!
Nyakunkra nőttek már az ellenségek,
Erősen meg kell feszítenünk karunk:
S vésszel, viharral bátran szembenéznünk,
Ha egyszer végre erősek vagyunk!*

*Az irás törhetetlen sziklaszlat
Példáz, melyen megtörik a pokol...
Az összetartás léssen ez a szikla
S az egyház soha porba nem omol...
Nincs perc, amelyben támadás ne érne,
De sokszor alig volt egy jajsavunk...
Nagynak is kell a vezérek között lennünk,
Ha egyszer végre erősek vagyunk!*

*Előre hát, a szent, nagy küzdelemre!
Munka nélkül már meg nem élhetünk...
Amint ez évben kezdtük, ezentul is
Oly buzgalommal, lélekkel tegyünk!
Szent Pál hevével járjon ki-ki szerte,
Fáradjon kezünk, lábunk és agyunk...
S ily buzgalommal diadalt is érünk,
Ha egyszer végre erősek vagyunk!*

(—)

Mentőink nyugdíja.

Fáradtságteljes munkáját az emberszeretnek végzik mentőink. Szolgálatban állnak nappal éjjel, havi 60 koronáért. Ki tudja, hány embernek mentették meg már az életét, bizonyos azonban, hogy a mentő intézmény rövid fenállása óta tizezerszer nyújtottak segélyt.

Az emberszeretnek ezek a derék, igénytelen munkásai most szerény kérelemmel fordulnak a város közönségéhez. Kérik, biztosítsanak nekik nyugdíjat. Ennél szerényebb kérelemmel aligha járultak még szabadka törvényhatósági bizottsága elé, mert ha évek múlva nyugdíjba megy is az a 3-4 mentő, ez a városra nézve alig 2000 korona megterhelést jelent, ha ugyan megterhelésnek nevezhetjük az emberszeretet hosszú szolgálatában jól kiérdemelt garasokat.

Igaz, hogy a mentőintézmény nem városi, de hiszen mentőinket a város fizeti. Ismerjük Biró Károly dr. igazságszeretetét, s remélni merjük, hogy e szerény, de valóban indokolt kérelmet pártolólágg terjeszti a közgyűlés elé, ha talán e hónapban nem is, de a szervezési szabályrendelet kapcsán bizonyára. Az emberszeretet is erre kéri őt.

Ujvidéki kereskedők a vasárnapért.

— A vörösök kudarca. —

Tegnap, vasárnap délelőtt értekezletet tartottak az ujvidéki kereskedő segítők, melyen a temesvári nagygyűlésről számoltak be, ahova az ujvidékiek Gurszkit, Petrovitsot és Zinát küldték ki.

A vörösök kudarcáról is jelentést tettek a kiküldöttek. A Népszava éhes pincsi kutyái a nagygyűlés bejáratánál ugattak, hogy észrevegyék őket. Amde hasztalanul. Ezután kérésre fogták a dolgot, hogy ők is hadd vegyenek részt a kereskedők kongresszusán. Ezt a kérést is azonban a határozott visszautasítás követte s megtiltották nekik az ország kereskedő segítőkét még azt is, hogy közüjük jöjjenek, mert hiszen okosan úgy sem tudnak beszélni s a nagygyűlés tárgyai tisztán a kereskedő segítőkét érintik.

Husz vörös mégis betolakodott közéjük, kezdtek is ugatni, de csakbamar szájkosarat kaptak.

A temesvári nagygyűlés különben fényesen sikerült, ami a temesvári szerb kereskedő ifjuság buzgalmának köszönhető.

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 20. Buesu Kelebián.

Szeptember 27. A szabadkai kath. Logónyegylet szüreti mulatsága.

Október 4. A szabadkai lóversenyegylet lóversenyei.

— **Közgyűlési tárgysorozat.** A 17 iki városi közgyűlés tárgysorozatából kiemeljük a következőket: Polgármesteri jelentés a közigazgatás augusztus havi állapotáról. — Belügyminiszteri leirat az építendő városi székhatár illetőleg és a tanács javaslata az építésre megejtett versenytárgyalás eredménye tárgyában. — Kereskedelmi miniszteri leirat a Szabadka—palánkai vasut menten feltételes megállóhely és párhuzamos ut létesítése tárgyában. — Az V. köri új óvoda részére szükséges telek megvétele (2. szav.) — Tanács javaslata Lendvay Dániel által foglalt terület megváltása tárgyában. — Tanács javaslata Karlovitz Páltól foglalt terület megváltása tárgyában. — Havas Ferenc ajánlata a városi zenede részére szükséges helyiség bérlete tárgyában. — Tanács javaslata az V. köri Máté utcában készitendő téglajárdát illetőleg. — A Dömjeny-utcában készitendő téglajárda ügyében. — A Dezső-utca szabályozása tárgyában. — A városi mézárászék felállítását illetőleg. — Földes Samu felebbezése a Harmat-utca kikövezése tárgyában hozott 11187/908. sz. tanácsi határozat ellen. — Horváth M. Pál felebbezése közlekedési ut részére szükséges terület visszaadása tárgyában hozott 2891/908. sz. tan határozat ellen. — A báró Rudics féle ösztöndíjat odaitelő bizottság megválasztása. — Váli Gyula v. építész és Lyubibratich Kelemen tanácsnok bejelentése a pénzügyzeteknél betöltött állásaik összeférhetőségének megítélése iránt. — Kovács Sztr. Jánosné és Hévízi Etel belterületi szülésznök kérvénye fizetésük felemelése iránt. — Somogy vármegye átírata az országos vásárok hátrénapjainak módosítása iránti feliratának pártolása iránt.

— **Iparosok értekezlete.** Vasárnap, f. hó 13-án délután a szabadkai iparosok késő estig tartó látogatott értekezletet tartottak, a melyen alapos tárgyalás alá vették a készülő új ipartörvény tervezetét. Németh Simon ipartestületi jegyzőnek az előjáróság megbízásából szerkesztett tanulmánya szolgált a tárgyalás alapjául. Az értekezlet egyhangu helyesléssel fogadta a szakszerű fejtegetéseket és elismerte, hogy szerző teljesen beleélte magát a kisiparosok gondolat-

megmentette a kegyvesztéstől; ha elhanyagolta magát, úgy valamely rugó bizonyára megpattant benne.

Ez csak nagyon igaz volt; az, ami oly sokáig táplálta vidámságát és élesztette szellemkedését, hirtelenül megszűnt: a nagyherceg megtagadta adósságainak a kifizetését és pedig oly határozottsággal, mely többé nem enged.

— Megfogadtam, szóló régi kedvenecnek, hogy hétszer kifizetem az adósságaidat; egy éve mult, hogy nyolcadszor is kifizettem, ha van emlékező tehetséged eszedbe juthat, amit akkor mondtam: ne fordulj többet hozzám, nem kapsz semmit.

— Ez igaz, cári fenség, mormogta alázatosan Kamuczin, de hiszen ugyanezt mondta már előzőleg is és mégis fizetett.

Valamikor ezek a szavak meglágyították volna Borist; ma érzéketlen maradt. A játékszere már nem érdekelte, nagyon is jól ismerte és Kamuczin neki mindig csak szórakozás volt. Tetszettek neki a testőrtiszt badarságai, amint tetszik a kis macskák játéka; a gyermekes kecs és a nevetséges ravaszág mosolyra készíti még a komoly férfiut is, de ha a kis macskák megnőnek, bámulóik száma megpad és gyakran, háztetőről-háztetőre tűzve, nyomorúságosan pusztulnak el. Kamuczin túlélte a kecsesség korát; lehet, hogy a gazdája is érzéketlenebb lett. Szóval, Boris hajthatatlan maradt.

Kamuczinre nézve lényeges volt, hogy e szerencsétlenséget hitelezői előtt titkolja. Halasztást nyert, mert tudták, hogy ügyesen intézi ügyeit. Lassan lassan azonban bizalmatlanságot keltett alig észrevehető kopottságával. A szabója nem akarta többé hitelbe öltöztetni, mert legutolszor neki nem juttatott osztályrészt. Azoknak szokása szerint, akik másokon élőködnek, a pártfogójától kapott pénzt sohasem fordította adósságának teljes kifizetésére: részleteket törlesztett és pedig lehető legkisebb részleteket, a maradékon mulatott.

Akkor kezdett aggódni, mikor barátainak az erszénye sem nyílt már ki neki. Saramirof kivételével, aki sokkal jobb fiú volt, sem hogy bosszút forralt volna, de akit különben leginkább kimélt rettenetes nyelve, Kamuczinnak nem volt barátja. Megsértett, kigunyolt minden embert; félték tőle de zavara fölött titokban mindenki örvendett.

(Folyt. köv.)

BÉRBEADÓ

Bartek Károly Damjanich-utca 614. számú házában, szemben az új városházával egy

3 utcai és 2 udvari szobából álló lakás

minden szükséges mellékhelyiséggel esetleg istállóval is.

539-4-1

Cipész-munkás kerestetik Bezdánba

havi 50, azaz évi 600 korona fizetéssel, állandó munkára. Nős munkás előnyben részesül.

Költözködéshez a munkaadó 20 kor.-val járul. A nő-munka több; a munkák simák, szegettek és fordítottak; különlegességek: rámás, varrott vagy francia sarok nem készül. Kívánatos lenne, ha a munkás segédkezhethetne a felsőrész készítésnél és gyengébb tűzésnél.

Munkaidő: január és februárban reggel 5 órától este 7 óráig; a többi hónapokban reggel 6 órától este 7 óráig. Vasár- és ünnepnapokon teljes munkaszünet.

A családos munkás a községben 40 koronáért már elsőrendű lakást kap.

Bővebb cím a kiadóban.

536-10-2

Két egyszobás lakás

mindegyikhez konyha, éléskamara, fűskamara, kis kert

bérbeadandó

a Folyó-utca 183-ik számú házában.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyoradjában Szabadkán

SZENZÁCIÓ!

Tumbász Ferenc kézműárú-kereskedő a „Szent Antal“-hoz (Vermes-féle ház)

felhívja a nagyérdemű vásárló közönség figyelmét mélyen leszállított áru áruira. Ugyanis több gyárossal összekötöttségbe lépve azon kellemes helyzetbe jutott, hogy egyes árukat féláron boesájthat a nagyközönség rendelkezésére.

Ezen bámulatos árszállítás különösen a következő áruknál tapasztalható:

120 cm. széles valódi selyemgyapju téli szövet	ezelőtt rófe 1 frt 40 kr., most 70 kr.
80 cm. széles színes flanell	ezelőtt rófe 60 kr., most 30 kr.
120 cm. széles fekete francia szövet	ezelőtt rófe 2 frt 40 kr., most 1 frt 20 kr.
140 cm. széles férfi szövet	ezelőtt rófe 2 frt 20 kr., most 1 frt 15 kr.
1 vég munkás vászon	ezelőtt volt 7 frt, most 4 frt 40 kr.
1 darab selyemkendő	ezelőtt volt 2 frt, most 1 frt 20 kr.
1 darab fekete atlasz selyemkendő	ezelőtt volt 5 frt 50 kr., most 2 frt 50 kr.
1 nagy téli kendő	ezelőtt volt 3 frt, most 1 frt 75 kr.
1 vég finomszálu vászon	ezelőtt volt 7 frt 50 kr., most 5 frt 50 kr.

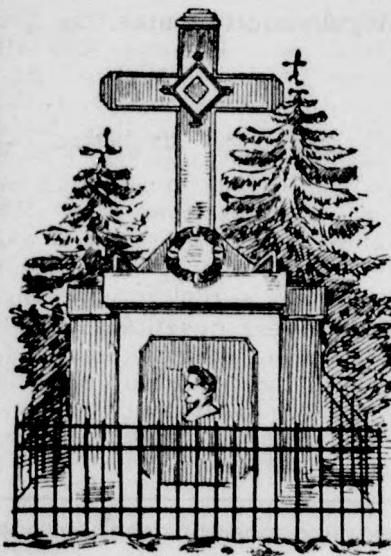
és az itt fel nem sorolt árukat is a gyári árnál jóval olcsóbban fogja számítani.

Kéri a nagyérdemű közönség becses látogatását.

528-10-3

Ajánljuk saját készítményű

sirköveinket

legolcsóbb gyári árban.

Elvállalunk mindennemű

kőfaragó- és gipszmunkát, betük kivésését és aranyozását.

KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS RAJZOK INGYEN.

Egyben felkérjük a n. é. közönséget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne, győződjék meg olcsó árainkról.

Tisztelettel

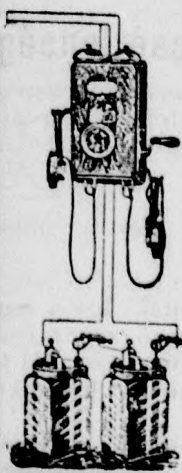
Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus

533-30-3

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-féle ház, huspiac.

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villanyberendező műhelye
o Szabadkán, o

V. kör, Kőteles-utca 249-ik számú saját házában.

402-106-33

Vizvezeték- és fürdőberendezések a legújabb rendszer szerint.

Javítások gyorsan és szakszerűen több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári áron.

